

dr Anna Trynda
Anna Duszyńska
Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji

Aktualne tendencje dotyczące czystości, działek i cen najbardziej popularnych w Polsce narkotyków

Streszczenie

W artykule omówiono wyniki badań jakościowo-ilościowych próbek wybranych narkotyków zabezpieczonych na terenie Polski w latach 2018–2019 w odniesieniu do poszczególnych województw. Oprócz badań dotyczących składu aktywnego identyfikowano również występujące domieszki organiczne. Na podstawie uzyskanych wyników zaobserwowano pewne tendencje dotyczące czystości wybranych, najbardziej popularnych w Polsce tzw. klasycznych narkotyków takich jak amfetamina, kokaina, MDMA czy ziele konopi na przestrzeni ostatnich lat. Ponadto przedstawiono aktualne dane dotyczące działek handlowych najbardziej popularnych narkotyków oraz ceny zarówno w odniesieniu do pojedynczych działek, jak i w przeliczeniu na 1 gram narkotyku, bez uwzględniania jego czystości. Dane dotyczące składu i cen porównano z trendami europejskimi.

Słowa kluczowe: czystość narkotyków, działki handlowe, ceny narkotyków

Wstęp

Badania narkotyków są jednymi z najliczniej wykonywanych w pracowniach chemicznych policyjnych laboratoriów kryminalistycznych. Zleceńodawcy najczęściej chcą uzyskać odpowiedź na pytanie, czy przesłana do badań substancja stanowi środek odurzający, substancję psychotropową lub nową substancję psychoaktywną w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.), dalej zwana ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, jest podstawowym aktem prawnym regulującym kwestię odpowiedzialności prawnej związanej z narkotykami. Należy przy tym pamiętać, że termin „narkotyk” jest pojęciem niezdefiniowanym prawnie, używanym w uproszczeniu na określenie pewnego rodzaju substancji, w istocie bowiem ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii definiuje cztery grupy substancji, które podlegają kontroli: środki odurzające, substancje psychotropowe, nowe substancje psychoaktywne oraz środki zastępcze. Zakwalifikowanie związku chemicznego do jednej z powyższych grup wymaga w pierwszej kolejności jego identyfikacji, tzn. wykonania określonych badań chemicznych, dzięki którym możliwe jest ustalenie struktury chemicznej związku. Ustawa generalnie nie odnosi się do kwestii ilościowej substancji czynnej – tylko w dwóch przypadkach

niezbędne jest wykonanie badań ilościowych składnika aktywnego – pierwszy z nich dotyczy określenia zawartości morfiny w maku, drugi zaś określenia sumarycznej zawartości delta-9-tetrahydrokannabinolu (delta-9-THC) oraz kwasu tetrahydrokannabinolowego (kwasu delta-9-THC-2-karboksylowego; THCA) w konopiach, jest to bowiem element niezbędny do właściwego zakwalifikowania roślin konopi lub ziela konopi w aspekcie prawnym.

Oprócz kwalifikacji prawnej danej substancji często istotne jest określenie liczby działek, jakie mogą być uzyskane z danej ilości narkotyku w kontekście postawienia zarzutów osobie, która posiada, sprzedaje, wytwarza lub nabywa substancję zabronioną. Również ceny działek narkotyków są często ważne w prowadzonych postępowaniach. Dotychczas brak było aktualnych, ogólnokrajowych danych dotyczących składu jakościowo-ilościowego narkotyków zabezpieczanych przez Policję w Polsce. Również kwestia działek handlowych i cen wybranych narkotyków, ostatni raz opisana w 2016 r. w *Problemach Kryminalistyki*, wymaga uaktualnienia z uwagi na pojawiające się na nielegalnym rynku narkotykowym nowe substancje oraz zmienną zawartość substancji aktywnych w tzw. klasycznych narkotykach typu amfetamina, kokaina, ziele konopi, heroina, haszysz czy MDMA.

Z danych dotyczących konfiskat narkotyków dokonywanych przez Policję wynika, że największy udział w polskim nielegalnym rynku narkotykowym mają produkty na bazie konopi (w tym tzw. marihuana, ale bez uwzględnienia haszyszu), następnie: amfetamina, MDMA oraz kokaina. Spośród klasycznych narkotyków w Polsce najmniej popularne są heroina i żywica konopi (haszysz) – liczba badań zlecanych do laboratoriów policyjnych jest w tym przypadku bardzo mała, tak samo jak liczba i masa dokonanych konfiskat. W ubiegłych latach znaczący był również udział tzw. dopalaczy, jednak wraz ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w sierpniu 2018 r. przeważająca ich liczba przestała mieć status substancji legalnych, a co za tym idzie, zmniejszyła się liczba konfiskat tego rodzaju związków chemicznych.

Badania składu jakościowo-ilościowego popularnych w Polsce narkotyków

W latach 2018–2019 w Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji przeprowadzono badania obejmujące identyfikację składu jakościowo-ilościowego substancji uznawanych za klasyczne narkotyki, zabezpieczanych przez Policję na terenie całego kraju. Badaniom zostały poddane głównie próbki narkotyków

zabezpieczone w postaci tzw. ulicznej. Podstawą kwalifikacji próbek do badań była ilość narkotyku znajdującego się w jednym opakowaniu. W przypadku amfetaminy, ziela konopi, kokainy i haszyszu było to maksymalnie 5 g. Dla tabletek z MDMA, ze względu na postać narkotyku i fakt, że tabletki nie są rozcieńczane na drodze „hurtownik – pośrednik – odbiorca detaliczny”, dlatego ich skład nie ulega zmianie bez względu na to, czy są zabezpieczane w tzw. hurcie, u pośrednika (diler), czy u końcowego odbiorcy, nie stosowano ilościowej kwalifikacji próbek typowanych do badań. Łącznie przebadanych zostało 280 próbek zabezpieczonych w różnym czasie i miejscu, zawierających najbardziej popularne, klasyczne narkotyki, w tym: 94 próbki amfetaminy, 85 próbek ziela konopi, 7 próbek żywicy konopi, 36 próbek kokainy oraz 58 tabletek zawierających MDMA.

Przeprowadzone badania miały na celu identyfikację w badanej próbce składnika aktywnego, analizę jego procentowej zawartości oraz określenie pozostałych składników stanowiących dodatki, domieszki lub wypełniacze. W badaniach identyfikacyjnych zastosowano metody chromatografii gazowej sprzężonej z detektorem masowym oraz spektrofotometrii w podczerwieni, natomiast do badań ilościowych wykorzystano

Tab. 1. Zawartość składnika aktywnego w próbkach zawierających siarczan amfetaminy z podziałem na województwa.

Województwo	Postać substancji	Liczba przebadanych próbek	Średnia zawartość siarczanu amfetaminy [%]	Średnia zawartość amfetaminy w przeliczeniu na zasadę [%]
Dolnośląskie	biały lub kremowy proszek	3	12	9
Kujawsko-pomorskie	biały proszek	6	13	10
Lubelskie	kremowy proszek	2	9	7
Lubuskie	kremowy proszek	1	12	9
Łódzkie	biały lub jasnopomarańczowy proszek	17	8	6
Małopolskie	biały lub kremowy proszek	4	17	12
Mazowieckie	biały lub kremowy proszek	11	18	13
Opolskie	biały lub kremowy proszek	6	9	7
Podlaskie	biały, kremowy lub żółty proszek	7	6	5
Podkarpackie	biały proszek	2	28	21
Pomorskie	beżowy, żółty lub jasnokremowy proszek	3	16	12
Śląskie	biały lub żółty proszek	8	12	9
Świętokrzyskie	biały lub beżowy proszek	3	18	13
Warmińsko-mazurskie	biały proszek	3	5	4
Wielkopolskie	biały, kremowy lub żółty proszek	6	17	12
Zachodniopomorskie	biały, jasnobieżowy lub kremowy proszek	12	11	9

metodę chromatografii gazowej z detektorem płomieniowo-jonizacyjnym. Z uwagi na specyfikę wybranych metod główny nacisk położono na identyfikację składników organicznych. Wyniki badań z podziałem na poszczególne województwa przedstawiono w tabeli 1. Z niektórych regionów pozyskano tylko pojedyncze próbki, niemniej jednak autorzy zdecydowali się zamieścić również te dane w celu ogólnego porównania, mając świadomość pewnych ograniczeń.

Amfetamina

Handlową, uliczną postacią narkotyku nie jest amfetamina jako taka, ta bowiem jest cieczą, lecz jej sól, najczęściej siarczan amfetaminy, i w takiej formie jest ona najczęściej dystrybuowana. Przebadane w CLKP próbki amfetaminy, pochodzące z „ulicznych” konfiskat, miały postać białego, kremowego, beżowego lub żółtego proszku, stosunkowo homogenicznego i jednorodnego w obrazie makroskopowym. Zawierały od kilku do maksymalnie 28% składnika aktywnego, przy czym zdarzały się próbki o „czystości” poniżej 1%. Szczegółowe dane dotyczące zawartości składnika aktywnego w przebadanych próbkach w formie siarczanu amfetaminy oraz w przeliczeniu na formę zasadową zostały przedstawione w tabeli 1. Najczęściej stosowanymi dodatkami były: w przeważającej większości kofeina, następnie skrobia, kreatyna oraz 1-fenyletyloamina. Na przestrzeni lat wyraźny jest trend coraz mniejszej zawartości amfetaminy w próbkach ulicznych i jednocześnie dużej zawartości kofeiny, wykazującej podobnie jak amfetamina działanie pobudzające, jednak legalnej i tańszej niż amfetamina. Bardzo często już na końcowym etapie produkcji zasadowa amfetamina jest mieszana z kofeiną i dopiero wówczas strącana w formie siarczanu.

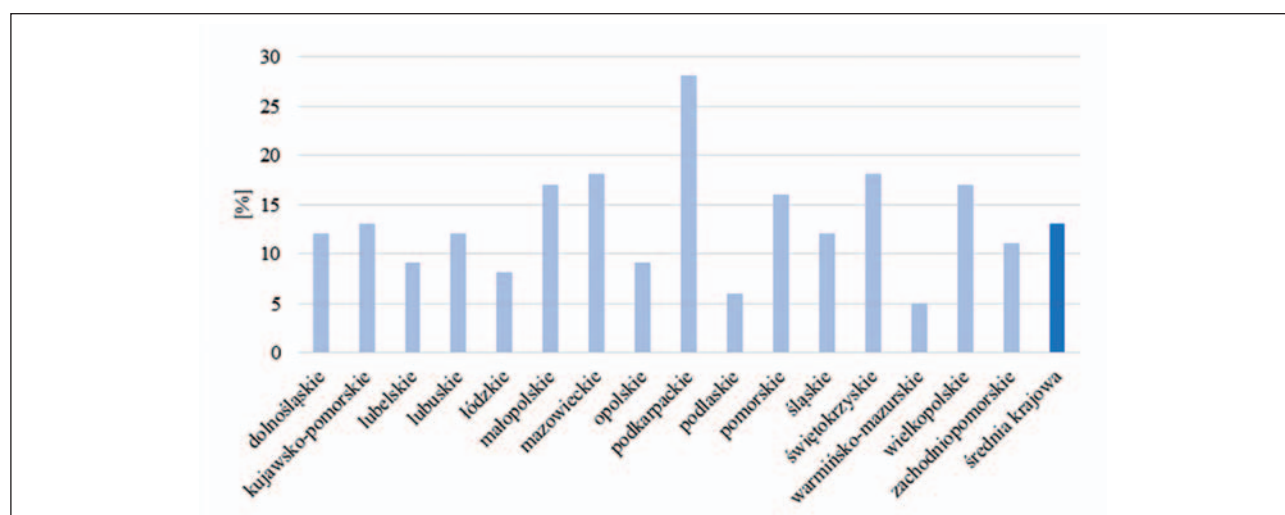
Średnia zawartość amfetaminy w ulicznych próbkach w Polsce nie odbiega znacząco od wartości europejskich. Z raportu Europejskiego Centrum

Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction and Europol [EMCDDA], 2019, s. 153) wynika, że w 2017 r. średnia zawartość amfetaminy w próbkach zabezpieczanych na terenie krajów Unii Europejskiej zawierała się w przedziale 17–29%.

Na rycinie 1 przedstawiono zawartość siarczanu amfetaminy w poszczególnych województwach, wraz ze średnią wartością dla całego kraju.

Ziele konopi

Z danych CLKP wynika, że w 2006 r. po raz pierwszy na polskim nielegalnym rynku narkotykowym pojawiło się ziele konopi otrzymywane z konopi tzw. modyfikowanych genetycznie. Cechą charakterystyczną był jego skład, a mianowicie zawartość substancji warunkującej działanie biologiczne konopi, tj. delta-9-tetrahydrokannabinolu (delta-9-THC), wynosiła poniżej 0,20%, natomiast głównym kannabinoidem obecnym w roślinie był kwas tetrahydrokannabinolowy (THCA). W niektórych próbkach zawartość kwasu była nawet kilkadziesiąt razy większa niż delta-9-THC. W świetle obowiązującej wówczas ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii takie ziele konopi powinno być klasyfikowane jako ziele konopi włóknistych, ponieważ podział roślin konopi na włókniste i inne niż włókniste dokonywany był na podstawie zawartości wyłącznie delta-9-THC. Jednak biorąc pod uwagę działanie na organizm człowieka, należało takie ziele uznać za „wysoce narkotyczne”, ponieważ podczas palenia THCA ulegał termicznemu rozkładowi do delta-9-THC, tym samym faktyczna zawartość składnika aktywnego, który dostawał się do organizmu konsumenta, była wielokrotnie wyższa. W odpowiedzi na zaistniałą sytuację w grudniu 2006 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z nową definicją podział konopi na włókniste i inne niż włókniste jest od tej pory dokonywany na podstawie sumy zawartości

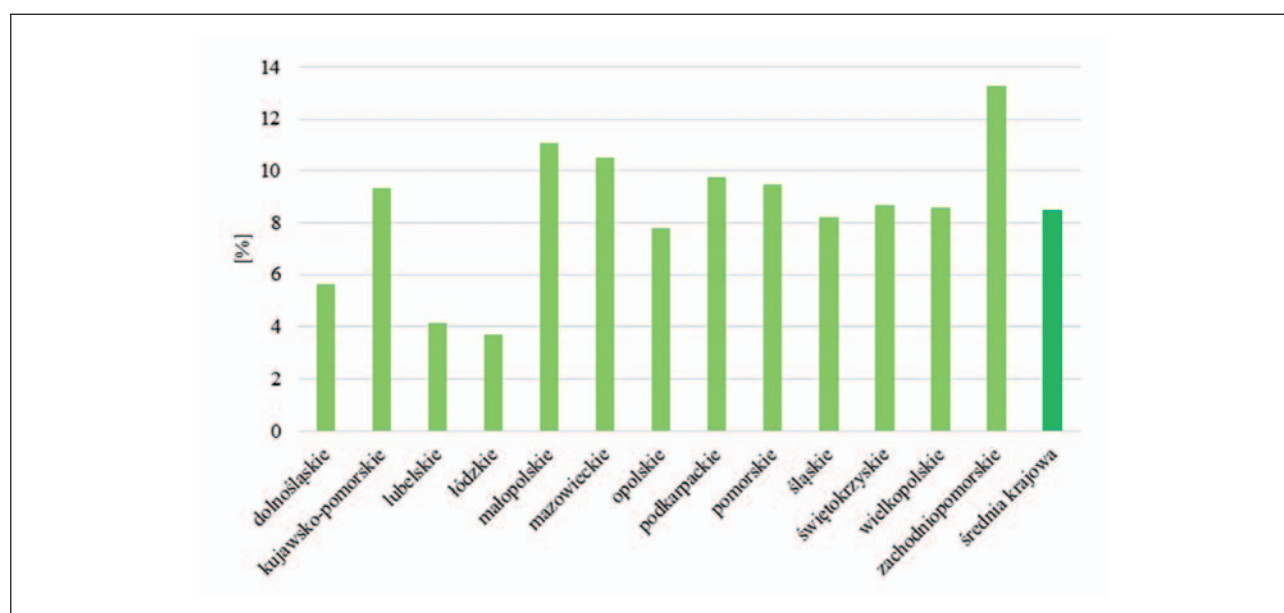
Ryc. 1. Zawartość siarczanu amfetaminy w próbkach ulicznych z podziałem na poszczególne województwa.

Tab. 2. Zawartość składników aktywnych w próbkach ziela konopi z podziałem na województwa.

Województwo	Postać substancji	Liczba próbek	Zawartość sumy delta-9-THC i THCA [%]
Dolnośląskie	susz koloru zielonobrazowego	4	5,62
Kujawsko-pomorskie	susz koloru zielonobrazowego	5	9,32
Lubelskie	susz koloru brązowego	4	4,12
Łódzkie	susz koloru zielonobrazowego	5	3,69
Małopolskie	susz koloru zielonobrazowego	4	11,05
Mazowieckie	susz koloru zielonobrazowego	24	10,49
Opolskie	susz koloru zielonobrazowego	5	7,75
Podlaskie	susz koloru zielonobrazowego	7	9,75
Pomorskie	susz koloru zielonobrazowego	3	9,43
Śląskie	susz koloru zielonobrazowego	3	8,20
Świętokrzyskie	susz koloru zielonobrazowego	4	8,65
Wielkopolskie	susz koloru zielonobrazowego	7	8,56
Zachodniopomorskie	susz koloru zielonobrazowego	10	13,23

delta-9-tetrahydrokannabinolu oraz kwasu tetrahydrokannabinolowego. Od zmiany ustawy w 2006 r. obserwowany jest systematyczny wzrost zawartości składników odpowiedzialnych za działanie biologiczne tego narkotyku w konfiskowanych przez Policję próbkach ziela konopi. Aktualnie zabezpieczane próbki ziela konopi w przeważającej mierze stanowią kwiatostany roślin konopi o zawartości sumy delta-9-THC oraz THCA od kilku do kilkunastu procent. W przebadanych w CLKP w latach 2018–2019 próbkach ulicznych ziela konopi nie stwierdzono żadnych domieszek ani dodatków. W tabeli 2 zawarto dane dla 13 województw, z których przebadano próbki ziela.

Średnia zawartość delta-9-THC i THCA dla próbek z całego kraju wynosiła 8,45% i była nieznacznie niższa niż wartości uzyskane dla krajów europejskich, mieszczące się w przedziale 9–12%, przy czym średnia zawartość składnika aktywnego odnotowana w krajach Unii Europejskiej na przestrzeni lat 2007–2017 podwoiła się z 5% do 10% (dane: EMCDDA, 2019, s. 85 i 99) i taka sama tendencja jest obserwowana w Polsce. Na rycinie 2 przedstawiono zawartość sumy delta-9-THC i THCA w próbkach ziela konopi przebadanych z poszczególnych województw, wraz ze średnią dla całego kraju.

Ryc. 2. Zawartość sumy delta-9-THC i THCA w próbkach ziela konopi z poszczególnych województw.

MDMA

MDMA występuje na nielegalnym rynku narkotykowym najczęściej w postaci tabletek, popularnie nazywanych tabletkami ecstasy. Kilkanaście lat temu prawie całkowicie zniknęły one z polskiego rynku narkotykowego, lecz co ciekawe, pojawiły się na nim znowu w momencie rozkwitu rynku tzw. dopalaczy. W odróżnieniu od wcześniejszych tabletek znacząco wzrosła w nich zawartość składnika aktywnego, jakim jest 3,4-metylenodioxymetamfetamina (MDMA). W konfiskowanych obecnie tabletkach zawartość składnika aktywnego najczęściej mieści się w przedziale 30–50%, co zaobserwowano również w odniesieniu do skonfiskowanych próbek poddanych badaniom w CLKP, w których zawartość MDMA wahała się w granicach 27–40%.

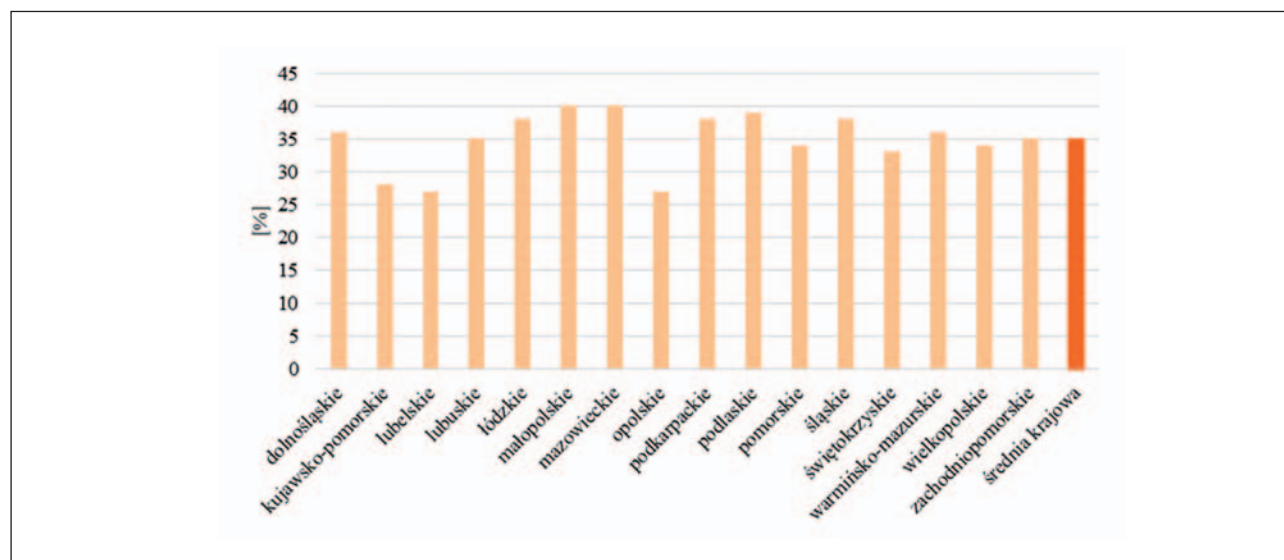
Warto zauważyć, że niezależnie od województwa zawartość MDMA w tabletkach była na stosunkowo porównywalnym poziomie (dane w tabeli 3). Dla rynku europejskiego zawartość MDMA w tabletkach podawana jest w mg/tabletkę i mieści się w zakresie 84–160 mg/tabletkę, co odpowiada wartości około 21–40%, przy założeniu średniej masy tabletki 400 mg. Znacznie poprawiła się również jakość obecnych tabletek, jeśli wziąć pod uwagę ich wygląd i trwałość. Obecnie konfiskowane przez Policję tabletki mają różnorodne kształty, kolory i logo oraz wygląd wyrobów podobnych do farmaceutycznych (ryc. 3), co najprawdopodobniej jest odpowiedzią na potrzeby rynku oraz efektem stosowania coraz bardziej profesjonalnych maszyn do tabletkowania i składników do produkcji,

Ryc. 3. Przykładowy wygląd aktualnie konfiskowanych tabletek zawierających MDMA.

Tab. 3. Zawartość składnika aktywnego w tabletkach z MDMA z podziałem na województwa.

Województwo	Postać substancji	Liczba próbek	Zawartość chlorowodoru MDMA [%]	Zawartość MDMA w przeliczeniu na zasadę [%]
Dolnośląskie	tabletki	6	36	30
Kujawsko-pomorskie	tabletki	5	28	23
Lubelskie	tabletki	3	27	23
Lubuskie	tabletki	2	35	29
Łódzkie	tabletki	3	38	32
Małopolskie	tabletki	2	40	33
Mazowieckie	tabletki	5	40	34
Opolskie	tabletki	2	27	23
Podlaskie	tabletki	5	38	32
Podkarpackie	tabletki	2	39	33
Pomorskie	tabletki	3	34	29
Śląskie	tabletki	2	38	32
Świętokrzyskie	tabletki	8	33	28
Warmińsko-mazurskie	tabletki	2	36	30
Wielkopolskie	tabletki	3	34	29
Zachodniopomorskie	tabletki	5	35	29

Ryc. 4. Zawartość chlorowodoru MDMA w próbkach z poszczególnych województw.

w tym masy tabletkowej zbliżonej do receptur farmaceutycznych. Pod względem masy głównymi domieszkami MDMA w tabletkach są składniki nieorganiczne wchodzące w skład tzw. masy tabletkowej, tylko w jednym przypadku stwierdzono obecność składnika aktywnego – kofeiny.

Kokaina

W przeciwieństwie do amfetaminy kokaina, która najczęściej występuje na nielegalnym rynku narkotykowym w postaci chlorowodoru i ma postać białego proszku, nawet w przypadku próbek ulicznych jest na ogół bardzo czysta, co może wpływać na wysoką cenę tego narkotyku. Zabezpieczone i przebadane w CLKP próbki, pochodzące z siedmiu województw, w znakomitej większości zawierały kokainę w postaci chlorowodoru i tylko w jednym przypadku biały proszek okazał się kokainą zasadową. Zawartość chlorowodoru kokainy mieściła się w przedziale 62–99% (dane zebrane w tabeli 4), a najczęściej stosowanymi dodatkami organicznymi były: lewamizol, kofeina, benzokaina,

lidokaina oraz prokaina. Niektóre z tych substancji mają za zadanie przynajmniej częściowe niwelowanie negatywnych skutków najpopularniejszego sposobu zażywania kokainy, jakim jest wciąganie proszku przez nos.

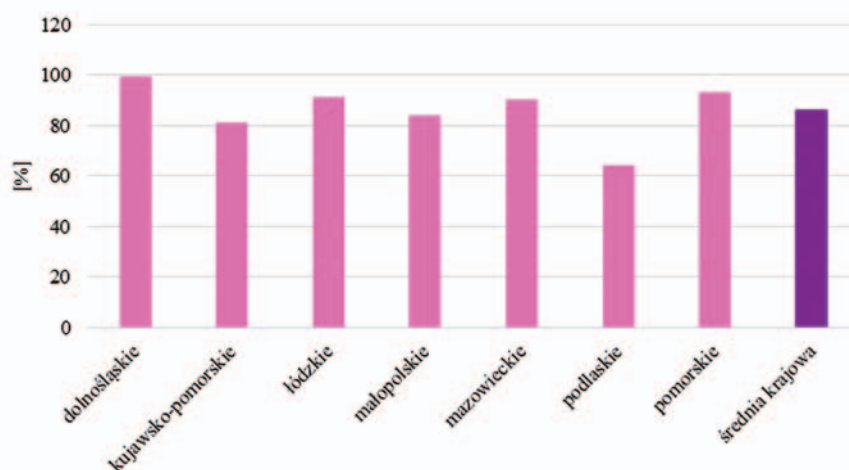
Tylko w jednym przypadku Policja zabezpieczyła liście koki, w których zawartość kokainy w przeliczeniu na zasadę wynosiła 0,4%, jednak z uwagi na nietypową postać nie potraktowano tej próbki jako kokainy ulicznej.

Haszysz

Haszysz, ściślej – żywica konopi (haszysz nie jest bowiem zdefiniowany w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii) – nie jest narkotykiem popularnym w Polsce, co potwierdzają dane EMCDDA, z których wynika, że Polska nie jest krajem docelowym dla przemytu haszyszu, lecz odgrywa rolę kraju tranzytowego, w przeciwieństwie do ziela konopi, które do Polski jest przemycane. Z tego też względu żywica konopi nie jest konfiskowana często, co przełożyło się na wyniki uzyskane podczas niniejszych badań. Łącznie przebadano

Tab. 4. Zawartość składnika aktywnego w próbkach proszków zawierających kokainę z podziałem na województwa.

Województwo	Postać substancji	Liczba próbek	Zawartość kokainy w postaci chlorowodoru [%]	Zawartość kokainy w postaci zasady [%]
Dolnośląskie	biały proszek	1	99	88
Kujawsko-pomorskie	biały proszek	2	81	72
Łódzkie	biały proszek	13	91	81
Małopolskie	biały proszek	2	84	75
Mazowieckie	biały lub kremowy proszek	12	90	80
Podlaskie	biały proszek	2	64	57
Pomorskie	biały proszek (zasada)	1	93	83

Ryc. 5. Zawartość chlorowodorku kokainy w próbkach z poszczególnych województw.

siedem próbek o wyglądzie charakterystycznym dla żywicy konopi, dla których przedział zawartości delta-9-THC i THCA wynosił od 2,15% do 21,88%, przy średniej wartości 9,02%. Średnia wartość europejska w 2017 r., jak wynika z raportu EMCDDA (2019, s. 85), wynosiła 15–22%.

Heroina

Heroina, podobnie jak haszysz, nie jest narkotykiem popularnym w Polsce i w okresie 2018–2019 nie pozyskano żadnej próbki do badań w ramach niniejszego opracowania. Z danych EMCDDA (2019, s. 107) wynika, że średnia zawartość heroiny w próbkach konfiskowanych w Europie mieści się w przedziale 15–31%.

Tab. 5. Działki uliczne wybranych narkotyków w 2019 r. w poszczególnych województwach.

Region	Amfetamina	Kokaina	MDMA	Heroina	Ziele konopi	Haszysz	Mefedron
Dolnośląskie	1 g	1 g	1 tabletka	0,25 g	1 g	1 g	1 g
Kujawsko-pomorskie	1 g	1 g	1 tabletka	1 g	1 g	1 g	1 g
Lubelskie	1 g	1 g	1 tabletka	1 g	1 g	1 g	1 g
Lubuskie	1 g	1 g	1 tabletka	0,4 g	1 g	1 g	1 g
Łódzkie	1 g	1 g	1 tabletka	0,1 g	1 g	1 g	1 g
Małopolskie	1 g	1 g	1 tabletka	1 g	1 g	1 g	1 g
Mazowieckie	1 g	1 g	1 tabletka	1 g	1 g	1 g	1 g
Opolskie	1 g	1 g	1 tabletka	<i>b.d.</i>	1 g	1 g	1 g
Podkarpackie	0,8–1 g	1 g	1 tabletka	<i>b.d.</i>	0,8–1 g	1 g	1 g
Podlaskie	1 g	1 g	1 tabletka	0,25 g	1 g	1 g	1 g
Pomorskie	0,4–1,0 g	0,1–1,0 g	1 tabletka	0,25–1,0 g	0,5–1,0 g	0,5–1,0 g	0,5–1,0 g
Śląskie	1 g	1 g	1 tabletka	1 g	1 g	1 g	1 g
Świętokrzyskie	1 g	1 g	1 tabletka	<i>b.d.</i>	1 g	1 g	0,5–0,7 g
Warmińsko-mazurskie	1 g	1 g	1 tabletka	1 g	1 g	1 g	1 g
Wielkopolskie	1 g	0,6 g	1 tabletka	<i>b.d.</i>	1 g	<i>b.d.</i>	1 g
Zachodniopomorskie	1 g	1 g	1 tabletka	<i>b.d.</i>	1 g	1 g	1 g
Warszawa	1 g	1 g	1 tabletka	1 g	1 g	1 g	1 g
<i>b.d.</i> – brak danych							

Dane dotyczące wielkości działek i cen wybranych narkotyków w Polsce

Z uwagi na ciągle aktualny temat wielkości działek i cen narkotyków na nielegalnym rynku narkotykowym takie dane również zostały zebrane w toku realizowanych badań. Informacje o działkach i cenach zostały pozyskane z Wydziałów dw. z Przesłępczością Narkotykową, Wydziałów Kryminalnych, Wydziałów Dochodzeniowo-Śledczych komend wojewódzkich Policji w kraju oraz z policyjnych laboratoriów kryminalistycznych KWP. Dane zebrano w odniesieniu do lat 2018–2019 i przedstawiono poniżej w tabelach 5 i 6. Zachowano podział na województwa, w zależności od regionu bowiem zmiane ulega cena narkotyków, zwykle przy zachowaniu porównywalnej masy jednej działki substancji zabronionej. Miasto stołeczne Warszawa zostało wyodrębnione z województwa mazowieckiego i potraktowane oddzielnie z uwagi na pewnego rodzaju specyfikę, w szczególności większą grupę potencjalnych konsumentów, wynikającą z dużej liczby mieszkańców miasta oraz innych możliwości finansowych nabywców związanych prawdopodobnie z wyższymi wynagrodzeniami. W przypadku niektórych województw nie uzyskano informacji o działkach i cenach dla heroiny i haszyszu. Świadczyć to może o tym, że substancje te są w tych regionach dużo mniej popularne niż pozostałe narkotyki, które występują na terenie całego kraju. Poza informacjami dotyczącymi wybranych narkotyków w przypadku województwa dolnośląskiego otrzymano również dane dotyczące

metamfetaminy, z uwagi na fakt, iż w tym województwie jest to bardzo popularny narkotyk. Najpopularniejsza działka uliczna metamfetaminy to 0,1 g, a jej cena zawiera się w przedziale 18–20 zł.

W tabeli 5 przedstawiono wielkości działek ulicznych narkotyków w 2019 r. Tylko w niektórych przypadkach wartości wskazane zostały w przedziałach, tak bowiem sprzedawane są narkotyki w danych województwach, na ogół zaś działka jest określona jedną liczbą. W porównaniu z 2018 r. wielkości te nie uległy zasadniczej zmianie.

Ceny za działkę wybranych narkotyków różnią się w zależności od województwa, niekiedy nawet dość znacznie (przykład: MDMA), przy porównywalnej masie jednej działki. Z uwagi na to, że również na obszarze poszczególnych województw ceny są zróżnicowane (np. między powiatem i miastem), w tabeli 6 podano wartości w przedziałach, bez uśredniania, zgodnie z informacjami zebranymi z poszczególnych województw. Jeśli dany narkotyk nie jest popularny w danym województwie, przekłada się to na brak informacji o jego cenie, czego przykładem jest heroina. Z kolei wzrost popularności mefedronu w ostatnich latach skutkuje jego rozpowszechnieniem w całym kraju, tym samym zarówno działki, jak i ceny tego narkotyku były znane we wszystkich województwach, ale dopiero w roku 2019.

Dane dotyczące cen i działek zbierano w odniesieniu do lat 2018–2019. O ile działki nie uległy znaczącej zmianie, co podkreślono już wcześniej, o tyle ceny nie pozostały na stałym poziomie. W celu porównania

Tab. 6. Ceny w zł za działkę uliczną narkotyków w 2019 r.

Region	Amfetamina	Kokaina	MDMA	Heroina	Ziele konopi	Haszysz	Mefedron
Dolnośląskie	25	250–400	10–15	40	40	40	40
Kujawsko-pomorskie	20–30	280–320	12–15	200–240	50	70–80	70–80
Lubelskie	50	250–300	5–10	120–150	45–50	20–30	50–70
Lubuskie	40	300	15–25	100	50	50	50
Łódzkie	20–25	250–500	30–35	50	35–50	35–50	30
Małopolskie	50–80	200–400	15–35	200–400	15–40	35–45	100–150
Mazowieckie	40	400	20	200	60	50	50
Opolskie	30	250	10	b.d.	35	50	30
Podkarpackie	45–50	200	45–48	b.d.	30–40	b.d.	45–50
Podlaskie	50	300–600	20	100	40–50	40–80	40–60
Pomorskie	16–40	30–300	15	50–200	25–50	25–50	25–50
Śląskie	30–40	200–300	8–10	150–200	25–30	35	80–100
Świętokrzyskie	30–50	400	10–35	b.d.	50	50	50–100
Warmińsko-mazurskie	40	300	10	b.d.	40–50	40	60–80
Wielkopolskie	20–30	200–250	20–30	b.d.	40–50	b.d.	50
Zachodniopomorskie	25–30	250–300	20–25	b.d.	50	40	80–100
Warszawa	50	300–350	15–17	300–400	30–60	50	50
b.d. – brak danych							

Tab. 7. Średnie ceny w zł za 1 g narkotyków lub 1 tabletkę (dla MDMA) w 2018 r.

Województwo	Amfetamina	Kokaina	MDMA	Heroina	Ziele konopi	Haszysz
Dolnośląskie	25	250	14	1000	40	25
Kujawsko-pomorskie	37	350	16	500	50	b.d.
Lubelskie	40	275	25	b.d.	40	b.d.
Lubuskie	35	250	20	300	35	b.d.
Łódzkie	20	225	9	400	35	35
Małopolskie	80	400	25	b.d.	30	b.d.
Mazowieckie	40	400	20	200	60	50
Opolskie	25	300	10	b.d.	40	50
Podkarpackie	30	325	8	450	35	35
Podlaskie	20	300	10	400	45	35
Pomorskie	40	200	15	200	50	50
Śląskie	30	200	30	b.d.	30	30
Świętokrzyskie	40	390	20	135	50	60
Warmińsko-mazurskie	40	200	9	b.d.	35	40
Wielkopolskie	40	325	18	b.d.	46	50
Zachodniopomorskie	45	240	18	b.d.	40	40
Warszawa	60	440	30	420	50	60
Cena najniższa	20	200	8	135	30	25
Cena najwyższa	80	440	30	1000	60	60
b.d. – brak danych						

Tab. 8. Średnie ceny w zł za 1 g narkotyków lub 1 tabletkę (dla MDMA) w 2019 r.

Województwo	Amfetamina	Kokaina	MDMA	Heroina	Ziele konopi	Haszysz	Mefedron
Dolnośląskie	25	325	12,5	160	40	40	40
Kujawsko-pomorskie	25	300	13,5	220	50	75	75
Lubelskie	50	275	7,5	135	47,5	25	60
Lubuskie	40	300	20	250	50	50	50
Łódzkie	22,5	375	32,5	500	42,5	42,5	30
Małopolskie	65	300	25	300	27,5	40	125
Mazowieckie	40	400	20	200	60	50	50
Opolskie	30	250	10	b.d.	35	50	30
Podkarpackie	50	200	46,5	b.d.	35	b.d.	47,5
Podlaskie	50	450	20	400	45	60	50
Pomorskie	40	300	15	200	50	50	50
Śląskie	35	250	9	175	27,5	35	90
Świętokrzyskie	40	400	22,5	b.d.	50	50	125
Warmińsko-mazurskie	40	300	10	b.d.	45	40	70
Wielkopolskie	25	375	25	b.d.	45	b.d.	50
Zachodniopomorskie	27,5	275	22,5	b.d.	50	40	90
Warszawa	50	325	16	350	45	50	50
Cena najniższa	22,5	200	7,5	135	27,5	25	30
Cena najwyższa	65	450	46,5	500	60	75	125
b.d. – brak danych							

danych na przestrzeni ostatnich dwóch lat przeliczono ceny w odniesieniu do 1 grama narkotyku lub jednej tabletki (dla MDMA) i przedstawiono je w tabelach 7 i 8. W 2018 r. nie było pełnych danych odnośnie do mefedronu, dlatego też jest on ujęty wyłącznie w 2019 r.

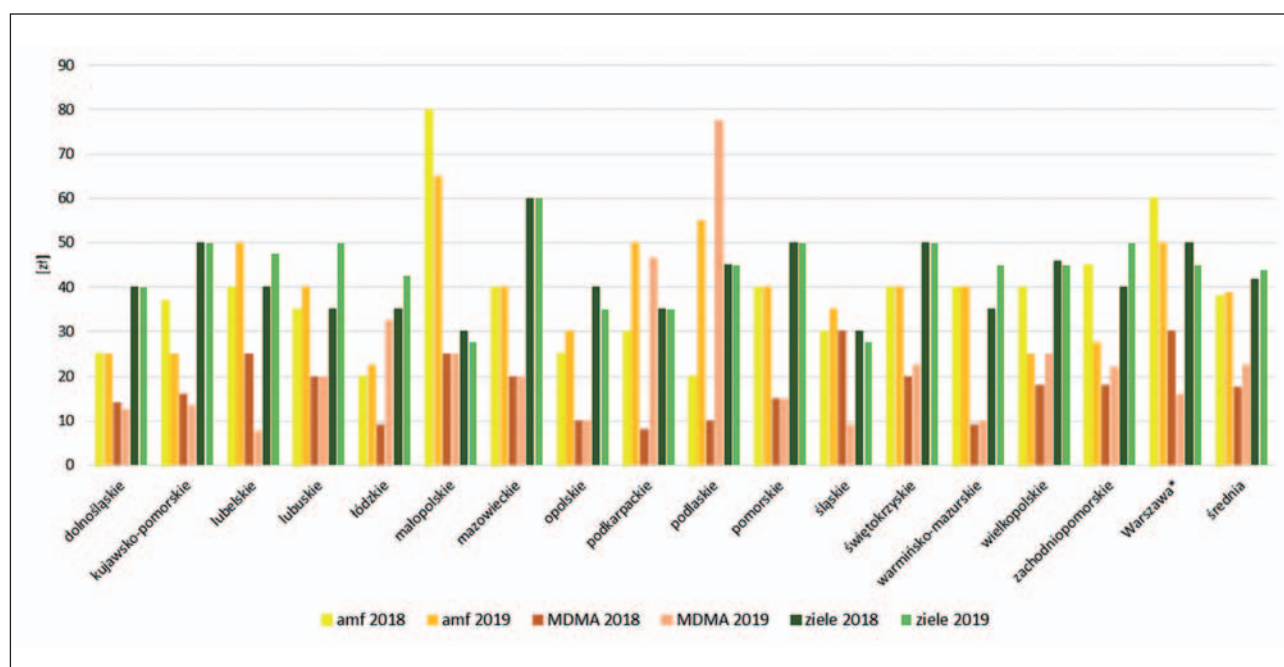
W celu lepszej wizualizacji zmian cen narkotyków dane przedstawiono na rycinach 6 i 7, na których oprócz porównania cen w latach 2018 i 2019 zamieszczono również średnie wartości dla całego kraju. Zaważalne jest, że generalnie ceny w poszczególnych województwach są porównywalne ze średnią krajową, jednak w niektórych regionach odbiegają znacząco. I tak przykładowo cena amfetaminy w województwie małopolskim jest znacznie wyższa niż w innych regionach w kraju i mimo spadku w 2018 r. wciąż pozostawała wysoka w porównaniu ze średnią wartością w kraju. Analogiczna sytuacja występuje dla ziele konopi w województwie mazowieckim. Ponadto ceny za 1 gram ziele konopi czy amfetaminy lub 1 tabletkę MDMA w większości województw nie zmieniły się znacząco przez dwa lata. Wyjątkiem są województwa podkarpackie i podlaskie, w których ceny amfetaminy i MDMA w 2019 r. znacznie wzrosły w porównaniu z rokiem 2018. Jeśli natomiast uwzględnić tendencje dla całego kraju, to okazuje się, że zmiany są bardziej wyraźne: spośród sześciu analizowanych narkotyków tylko cena za 1 gram MDMA wzrosła, i to o blisko 1/3 wartości z 2018 r., natomiast cena heroiny w 2019 r. znacząco zmalała prawie o 1/4 wartości w porównaniu z 2018 r.

Dla porównania cen polskich z europejskimi poniżej w tabeli 9 przedstawiono zaczerpnięte z raportu

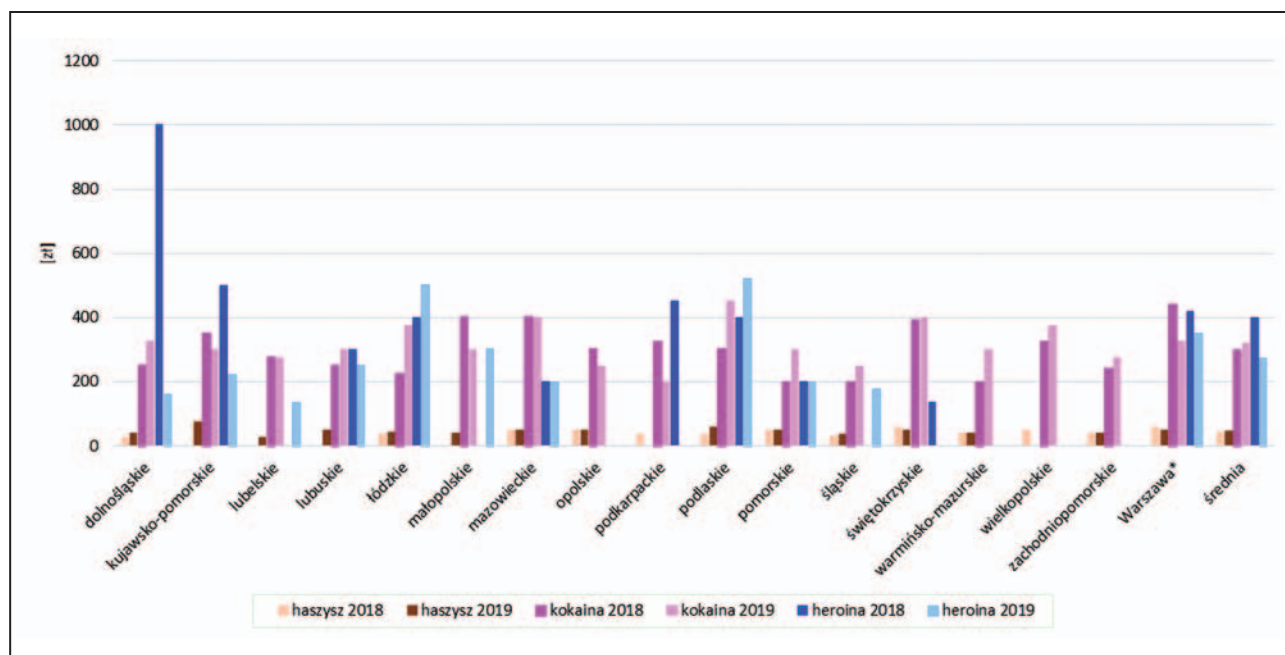
EMCDDA dane dotyczące cen najbardziej popularnych narkotyków w krajach Unii Europejskiej.

Na podstawie analizy danych dotyczących cen i działek narkotyków można stwierdzić, że takie narkotyki jak amfetamina, kokaina, tabletki z MDMA czy ziele konopi są wciąż popularne i występują na terenie wszystkich województw w Polsce. Mniej popularne są haszysz i heroina, natomiast zdecydowanie na popularności zyskał mefedron, który, jak wynika z danych uzyskanych z jednostek Policji w kraju, jest sprzedawany w całym kraju jako alternatywa dla amfetaminy, mimo że od 2010 r. jest substancją kontrolowaną ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z analizy danych zawartych w tabelach 5–9 wynika, że zazwyczaj działki uliczne większości narkotyków mają masę jednego grama, a tylko w przypadku MDMA jest to jedna tabletkę. Najbardziej zróżnicowane wielkości działek dotyczą heroiny i wahają się one od 0,1 g do 1 g. Ceny działek, co oczywiste, są zróżnicowane w zależności od rodzaju narkotyku, przy czym najdroższe są heroina i kokaina, natomiast średnie ceny za działkę ziele konopi, haszyszu i amfetaminy utrzymują się na podobnym poziomie w wielu województwach. Niemniej jednak rozbieżność cen w poszczególnych grupach jest zadziwiająco duża: dla większości narkotyków (np. amfetamina, MDMA, mefedron) najwyższa cena za gram jest trzykrotnie wyższa od ceny najniższej, przy czym nie ma wyraźnej tendencji wskazującej, że w jednym regionie Polski narkotyki są najtańsze, w innym najdroższe. Częściej występuje sytuacja, gdy w jednym województwie dany narkotyk jest tani, inny zaś stosunkowo drogi w porównaniu ze średnią

Ryc. 6. Ceny za 1 g amfetaminy, 1 g ziele konopi lub 1 tabletkę MDMA w latach 2018–2019 w poszczególnych województwach w Polsce.

Ryc. 7. Ceny za 1 g haszyszu, 1 g kokainy lub 1 heroiny w latach 2018–2019 w poszczególnych województwach w Polsce.

Tab. 9. Ceny w Europie w euro za 1 g narkotyków w 2019 r.

Amfetamina	Kokaina	MDMA	Heroina	Ziele konopi	Haszysz
7–13	55–82	6–10	28–58	7–13	9–13

krajową. Najtańszym narkotykiem jest tabletki ecstazy, która średnio kosztuje niespełna 20 zł. Ceny polskie nie odbiegają od cen w innych krajach europejskich, największe różnice obserwowane są dla MDMA, które jest tańsze niż w Europie, natomiast heroina jest w Polsce znacznie droższa.

Podsumowanie

Z analizy zebranych danych wynika, że zawartość składnika aktywnego w tzw. klasycznych narkotykach różni się znacznie w zależności od województwa, gdy mowa o amfetaminie czy ziele konopi, jednak w przypadku tabletek z MDMA lub kokainy zróżnicowanie nie jest znaczące. Sprawa wydaje się stosunkowo oczywista dla tabletek z MDMA – ich „rozcieńczanie” na poszczególnych etapach sprzedaży jest niemożliwe, większość tego narkotyku trafia do Polski z krajów zachodniej Europy i w poszczególnych województwach jest sprzedawana w takiej postaci, w jakiej zostały pierwotnie wyprodukowane. W przypadku kokainy dodawanie różnych składników na poszczególnych etapach sprzedaży byłoby możliwe, jednak wydaje się, że konsumenci oczekują czystego produktu, o dużej sile działania, zatem duża czystość próbek ulicznych jest niejako odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku. Interesujący jest fakt, że czystość narkotyków, rozumiana

jaka zawartość składników aktywnych, nie koreluje bezpośrednio i wprost z ich ceną, jeśli brana jest pod uwagę porównywalna masa jednej działki, tzn. cena jednej działki amfetaminy o małym stężeniu rzędu 5% nie jest znacznie tańsza od działki zawierającej 28% składnika aktywnego. Wydaje się, że różnice wynikają bardziej z popularności narkotyku w danym regionie kraju.

Porównując zebrane i przedstawione w niniejszej pracy wyniki z danymi Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, można stwierdzić, że sytuacja nielegalnego rynku narkotykowego w Polsce nie odbiega od tego, co jest obserwowane na rynku europejskim. Ze względu na swobodny przepływ towarów w Europie, co dotyczy również nielegalnego rynku narkotykowego, nie dziwi korelacja w zakresie czystości i cen tego, co jest konfiskowane w Polsce, w odniesieniu do pozostałych krajów europejskich.

Źródła rycin i tabel:

Ryciny 1–7: autorzy

Rycina 3: materiały własne CLKP

Tabele 1–8: autorzy

Tabela 9: EMCDDA, 2019, s. 85, 107, 129 i 153

Bibliografia

1. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction and Europol (2019), *EU Drug Markets Report 2019*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
2. Trynda, A., Duszyńska, A. (2016). Wybrane zagadnienia dotyczące nielegalnych upraw konopi. *Problemy Kryminalistyki*, 3(293).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.).

Dane do artykułu zostały zebrane w ramach zadania publicznego Nr 21/2.5 pkt 1. „Analiza ilościowa składu narkotyków zabezpieczonych przez Policję oraz zebranie danych o cenach analizowanych narkotyków” realizowanego w ramach Narodowego Programu Zdrowia, finansowanego ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych, będących w dyspozycji Ministra Zdrowia.